

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 25.1.2023
C(2023) 560 final

ANNEX

LIITE

asiakirjaan

komission täytäntöönpanoasetus

**turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston ohjelmakautta 2021–2027
koskevien vuotuisten tuloksellisuuskertomusten mallin vahvistamisesta asetuksen (EU)
2021/1147 mukaisesti**

LIITE
Asetuksen (EU) 2021/1147 35 artiklassa tarkoitettu malli jäsenvaltioiden komissiolle
toimittamia turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston vuotuisia
tuloksellisuuskertomuksia varten

TUNNISTETIEDOT

CCI-numero	2021FI65AMPR001
Otsikko	<i>Vuotuinen tuloksellisuuskertomus AMIF</i>
Versio	1.0
Tilivuosi	1.7.2023-30.6.2024
Päivä, jona kertomus on hyväksytty seurantakomiteassa	7.2.2025

1. TULOSELLISUUS

1.1. Täytäntöönpanon edistyminen – asetuksen (EU) 2021/1147 35 artiklan 2 kohdan a alakohta

Kerro kunkin erityistavoitteen osalta, miten ohjelman täytäntöönpanossa ja sen välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisessa on edistytty, kun otetaan huomioon tilivuoden viimeisimmät tiedot asetuksen (EU) 2021/1060 42 artiklan mukaisesti. Tällä tarkoitetaan kumulatiivisia tietoja, jotka on toimitettu kertomuksen toimittamisvuotta edeltävän vuoden heinäkuun loppuun (31.7.) mennessä.

Edistymistä kunkin erityistavoitteen osalta kuvaavat tiedot olisi mieluiten esitettävä ohjelmassa yksilöityjen täytäntöönpanotoimenpiteiden, ohjeellisten toimien ja toivottujen tulosten mukaan jaoteltuina.

Kerro myös toteutetuista toimenpiteistä ja asiaankuuluvista toiminnoista, jotka liittyvät kumppanuuden täytäntöönpanoon asetuksen (EU) 2021/1060 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Ohjelman toimeenpano on edennyt tehokkaasti. Tähän mennessä on järjestetty viisi (5) hakua. Kaikissa erityistavoitteissa on käynnissä hanketoimintaa ja hyödynnetty operatiivista tukea. Tilivuoden päättyessä rahastosta on rahoitettu yhteensä 50 hanketta ja tehty viisi päätöstä operatiivisen tuen käytöstä. Rahoitettujen toimien kokonaiskustannukset ovat 36,6 milj. euroa ja EU-rahoituksen osuus on 30,8 milj. euroa. Operatiivisen tuen osuus tästä on 4,8 milj. Suurin osa hankkeista on käynnissä eikä päättäneitä hankkeita vielä ole. Täten hankkeiden tuloksellisuuden arviointi on vielä aikaista.

European yhteisen turvapaikkajärjestelmän kehittämiseen keskittyvän erityistavoitteen 1 kautta on myönnetty rahoitusta yhteensä kahdeksantoista (18) hankkeeseen, joista täytäntöönpanotoimen 1A mukaisia on neljä (4) ja täytäntöönpanotoimen 1B mukaisia kolme (3) hanketta. Operatiivista tukea on myönnetty kerran.

Täytäntöönpanotoimen 1A mukaisesti kolmessa meneillään olevassa hankkeessa parannetaan turvapaikkamenettelyn tehokkuutta ja varautuvuutta. Hankkeissa tehostetaan turvapaikkaprosessin eri vaiheita ja pyritään parantamaan puhutteluiden laatua, asiakkaiden oikeusturva huomioiden. Turvapaikkapuhutteluiden sujuvuutta edistetään viestinnällä sekä kehittämällä tulkkaus- ja käännöspalveluita.

Turvapaikkamenettelyn nopeuttaminen ja hakemusten ratkaiseminen määräajassa tehostavat viranomaisten yhteistyötä ja toimintaa. Vastaanottopalvelut nopeutuvat ja vastaanottojärjestelmistä saadaan tarkempaa ja yksityiskohtaisempaa tietoa. Turvapaikkakuulemisten varausjärjestelmän kehittämis- ja määrittelytyö hankkeessa Varausapu 2 etenee käyttöönottoon lokakuussa 2024, jolloin konkreettiset tulokset ovat nähtävillä.

Täytäntöönpanotoimen 1B kautta on rahoitettu kolmeatoista hanketta. Kolmessa hankkeessa kehitetään vastaanotonolosuhteita järjestelmän tehokkuuden ja varautuvuuden varmistamiseksi sekä vahvistetaan turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmän kapasiteettia. Hankkeissa kehitetään Maahanmuuttoviraston vastaanottokeskusten sähköisiä vastaanottopalveluja, infrastruktuuria sekä digitaalisia- ja ohjaamisen työkaluja, joilla helpotetaan asiakkaiden pääsyä vastaanottopalveluiden piiriin. Toimenpiteillä saadaan aiempaa tarkempaa ja yksityiskohtaisempaa tietoa turvapaikkamenettelystä ja vastaanottojärjestelmästä. Maahanmuuttoviraston hankkeissa on parannettu vastaanottokeskusten infrastruktuuria ja varautumista erilaisiin häiriö- ja poikkeustiloihin nykyaistamalla niiden toimintaa sekä tiloja.

Kolmessa hankkeessa edistetään ja tuetaan erityisesti tilapäistä suojelua saavien, mutta myös kansainvälistä suojelua saavien onnistunutta kuntaan muuttoa. Hankkeissa tehostetaan asiakasviestintää, neuvontaa ja ohjausta sekä tarjotaan kohderyhmälle tukea kotikunnan hakuun liittyvässä prosessissa. Hankkeista ei ole vielä raportoivaa tietoa.

Viidessä hankkeessa vahvistetaan haavoittuvassa asemassa olevien turvapaikanhakija-asiakkaiden tunnistamista ja ohjaamista tukipalveluihin. Kriisiapua ja palveluohjausta saaneita asiakkaita on tavoitettu hyvin ja he ovat saaneet yksilöllistä ja yhteisöllistä tukea. Vastaanottojärjestelmässä työskenteviä ammattilaisia ja vapaaehtoisia on koulutettu kidutuksen uhrien tutkimisessa ja tunnistamisessa.

Turvapaikkajärjestelmän toimintaan ja muuttoliikeisiin liittyvää tilannekuvaa ja ennustettavuutta parannetaan kehittämällä ennakointimaatiedon tuottamisen prosessia. Hankkeissa edistetään viranomaisten välistä yhteistyötä ja maatiedon vaihtoa sekä kansallisesti että EU:n laajuisesti.

Uudelleensijoittamisen edellytyksiä alue- ja paikallistasolla vahvistetaan pilotoimalla yhteisölähtöisen kotoutumisen mallia yhteistyössä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. SPR:n pilottihankkeessa luodaan rakenne, jonka puitteissa kiintiöpakolaiset kotoutuvat turvalliseen yhteisöön kummien ja muiden toimijoiden avulla.

Tilivuoden päättyessä laillista muuttoliikettä ja kotoutumista koskevasta erityistavoitteesta 2 on rahoitettu yhteensä 32 hanketta, joista täytäntöönpanotoimen 2B:n mukaisesti kaksi, 2C:n mukaisesti yksi ja 2D:n mukaisesti 28 hanketta. Operatiivista tukea on myönnetty kerran.

Täytäntöönpanotoimen 2B mukaisesti rahoitetuissa Migrin hankkeissa sujuvoitetaan oleskelulupaprosesseja kehittämällä automaattista jälkikäteistä lupavalvontaa sekä testaamalla itsepalveluautomaatteja asiointissa ja tunnistautumisessa. Hankkeissa kehitetään sähköistä asiointia, viestintää, asiakasohjeita sekä koulutetaan henkilökuntaa.

Täytäntöönpanotoimen 2C mukaisesti rahoitetussa Business Finlandin Discover-hankkeessa edistetään kansainvälistä yhteistyötä ja liikkuvuuskumppanuuksia luomalla asiakaspolku Suomeen Talent Boost ohjelman kohdemaissa (Brasilia, Intia ja Vietnam) asuville erityisosaajille lisäämällä Suomi-tietoutta kohdemaissa sekä vahvistamalla kansainvälisten osaajien työnhakuvalmiuksia verkkokurssien ja ryhmämentoroinnin avulla. Hanke auttaa suomalaisia yrityksiä menestymään kansainvälisissä rekrytoinneissa. Hanke käynnistyi keväällä 2024 ja toiminta on vasta alkuvaiheessa.

Täytäntöönpanotoimen 2D mukaisesti on edistetty kotoutumista 28 hankkeessa seuraavin toimenpitein:

Kotoutumisen parissa toimivien tietopohjaa, verkostoja ja osaamista vahvistetaan sekä toimijoiden välistä dialogia on edistetty valtakunnallisissa Integration 2022 - ja 2024 -tapahtumissa kotoutumisen ja pakolaisten vastaanoton toimijoille.

Kahdeksassa hankkeessa vahvistetaan kolmansien maiden kansalaisille tarjottavaa alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa, omakielistä yhteiskuntaorientaatiota sekä räätälöityjä tukipalveluita. Rahoitetuissa hankkeissa kehitetään kohderyhmän yhteiskunnan tuntemusta, digi- ja mediataitoja, kielitaitoa sekä asumistaitoja eri puolilla Suomea.

Maahanmuuttajaperheille viestitään varhaiskasvatuksen palveluista sekä sosiaali- ja terveyspalveluista, jotta he osaavat hakeutua palveluiden piiriin ja ne ovat heille helposti tavoitettavissa.

Kotoutumispalveluiden parissa työskentelevien ammattilaisten ohjausosaamista, tietopohjan käyttöä sekä verkosto- ja alueellista yhteistyötä vahvistetaan. Lisäksi kotoutumisen parissa työskentelevien asiantuntijoiden valmiuksia parannetaan lisäämällä tietoisuutta paikallisista ja alueellisista palveluista.

Maahanmuuttajajanaisten toimintakykyä vahvistetaan ja työllistymisen esteitä poistetaan kartoittamalla kohderyhmän erityistarpeita ja arjenhallintaa tukevia taitoja sekä vahvistamalla työelämäorientaatiota. Kohderyhmille on järjestetty ryhmämuotoista toimintaa ns. kahvilatoimintaa, jossa he saavat muista maahanmuuttajajanaista vertaistukea. Kohderyhmän parissa työskentelevät ammattilaiset ovat tehneet jalkautuvaa työtä heitä tavoittaakseen.

Alaikäisinä ilman huoltajaa maahan tulleiden hyvinvointia ja mahdollisuuksia sosiaalisten suhteiden solmimiseen vahvistetaan mm. HDL:n YTYÄ – Yksin tulleiden kokonaisvaltainen ja yhteisöllinen tuki -hankkeessa. Heidän parissaan toimivien ammattilaisten osaamista vahvistetaan, jotta varmistetaan sujuva tiedonvaihto sekä yhteistyö toimijoiden kesken. Kotoutumisen ja jälkihuollon tuen sisältöjä ja toimintatapoja yhdistetään.

Maahanmuuttajaperheiden hyvinvointia lisätään luomalla omakielisiä perhepalveluita ja vanhemmuuden tukea. Ennaltaehkäisevää perhetyötä kehitetään tuki- ja kummiperhetoiminnan-, nuorisotyön sekä jalkautuvan työn osalta. Kuntien osaamista perheenyhdistämisprosessista ja –lainsäädännöstä vahvistetaan sekä lisätään neuvontaa perheenyhdistämisen edistämiseksi.

Maahanmuuttajalasten ja -nuorten koulunkäyntiä sekä opintojen loppuunsaattamista tuetaan luomalla koti-koulu yhteistyöhön toimintamalleja ml. kielenoppimisen tukea.

Kolmansien maiden kansalaisten parissa toimivia perehdytetään rasismin vastaisesta työotteesta, yhdenvertaisuudesta ja ihmisoikeuksista. Erityisesti kehitetään lasten ja nuorten kanssa työskentelevien toimijoiden tietotaitoa vastaamaan kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoista todellisuutta.

Palauttamista koskevan erityistavoitteen kolme mukaisesti on rahoitettu kaksi hanketta, joista kumpikin täytäntöönpanotoimen 3C alta. Hankkeiden päämääränä on lisätä paluuneuvonnan kattavuutta, laatua, oikea-aikaisuutta ja kokonaisvaltaisen paluuneuvonnan muotoja, huomioiden erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat sekä tukea palaajien kestävää uudelleenkotoutumista.

Kumppanuusperiaatteen toteutumista tukee seurantakomiteatyöskentely. Seurantakomitea kokoontui tilivuoden aikana kolme kertaa ja kirjallinen menettely järjestettiin kaksi kertaa. Kokouksissa käsiteltiin rahaston toimeenpanosuunnitelmaa vuosille 2024-2025 ja sen puitteissa järjestettäviä hakuja, toimeenpanon tilannetta, väliarviointia, temaattisen välineen rahoitusmahdollisuuksia, tuloksellisuuskertomusta, tuloksellisuuden arvioimista, väliarviointia, teknisen tuen käyttöä, viestintäasioita sekä horisontaalisten mahdollistavien edellytysten tilannetta

1.2. Tuloksellisuuteen vaikuttavat seikat – asetuksen (EU) 2021/1147 35 artiklan 2 kohdan b alakohta

Kerro kunkin erityistavoitteen osalta, mitkä seikat ovat vaikuttaneet ohjelman tuloksellisuuteen tilivuoden aikana ja mihin toimiin on ryhdytty niihin puuttumiseksi.

Mikäli mahdollista ja aiheellista, erottele nämä seikat seuraavasti:

– saavutusten aliraportointi¹,

¹ Tällä tarkoitetaan tilannetta, jossa indikaattoreilla mitattavan tavoitteiden nimellisen toteutumisasteen ja täytäntöönpanossa tosiasiallisesti tapahtuneen edistymisen välillä on ero. Tuotosten ja tulosten aliraportointi voi johtua esimerkiksi tietojärjestelmän kehittämiseen liittyvistä ongelmista, käynnissä olevista toimista, joiden

- tavoitteiden asettaminen²,
- menettelyyn liittyvät viiveet ja hallinnolliset valmiudet³,
- toimintaympäristöön liittyvät muutokset⁴,
- toimien suunnittelu ja/tai toteutus⁵,
- muut asiat.

Kerro strategiaan tai kansallisiin tavoitteisiin tehdyistä muutoksista, tekijöistä, jotka tulevaisuudessa saattavat johtaa muutoksiin, sekä siitä, miten kyseiset muutokset ovat vaikuttaneet tuloskehyksen määrittämenetelmän mukaisesti arvioituihin tavoitteisiin.

Ilmoita mahdollisista rahaston täytäntöönpanoon liittyvistä komission perustelluista lausunnoista, jotka koskevat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 258 artiklan mukaista rikkomusmenettelyä.

Ohjelman toimeenpano on käynnistynyt tehokkaasti. Kaikissa erityistavoitteissa on käynnistetty sekä hanketoiminta että operatiivisen tuen käyttö. Hankkeiden ja toiminnan tuloksellisuuden arviointi on kuitenkin tässä vaiheessa aikaista, koska hankkeiden ja toiminnan raportointi on suurimmalta osin vasta käynnistynyt. Näiltä osin raportit ovat käsittelyssä vasta tilivuoden päättymisen jälkeen. Hallintoviranomainen valvoo hankkeiden edistymistä osallistumalla hankkeiden ohjausryhmien kokouksiin käytettävissä olevien resurssien puitteissa, tarkastamalla avustuksen saajan säännöllisesti toimittamat raportit sekä suorittamalla riskiperusteisia tarkastuskäyntejä.

1. Turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmät

Tuotosten ja tulosten aliraportointi koulutustoimiin osallistujien määrässä on johtunut pääasiassa siitä, ettei tuotoksista ja tuloksista ole vielä raportoitu ja raportointi tapahtuu vasta tilivuoden päättymisen jälkeen. Lisäksi vastaanottokeskusten purkaminen on hidastanut hankkeiden koulutusten toteutumista.

Täytäntöönpanotoimen 1B:n osalta on rahoitettu Maahanmuuttoviraston vastaanottokeskusten varautumista ja insfraktuuria on parannettu erilaisten häiriö- ja poikkeustilojen varalta nykyaistamalla niiden toimintaa ja tiloja. Toteutettujen toimintojen myötä indikaattorin 0.1.4 (Korjattujen tai kunnostettujen, union säännösten mukaisten asiakaspaikkojen määrä vastaanottoinfrastruktuurissa) suunniteltu arvo on 3590 ja toteutunut arvo 1230. Indikaattorin 0.1.4.1 (joista ilman huoltajaa saapuville alaikäisille tarkoitettujen korjattujen tai kunnostettujen paikkojen määrä) suunniteltu arvo 21 on toteutunut kokonaisuudessaan..

Rahoitetuissa hankkeissa vahvistetaan haavoittuvassa asemassa olevien turvapaikanhakija-asiakkaiden tunnistamista ja tukipalveluihin ohjaamista. Lisäksi vastaanottojärjestelmässä työskenteviä ammattilaisia ja vapaaehtoisia on koulutettu kidutuksien uhrien tunnistamisessa ja tutkimisessa. Indikaattorin 0.1.1 (Tukea saaneiden osallistujien määrä) suunnitellun välitavoitearvon 650 ja toteutuneen arvon 240 välinen ero selittyy hankkeen alun rekrytointihaasteista sekä vastaanottokeskusten purkamisesta. Samoin on tilanne indikaattorin 0.1.1.2 (joista apua saaneiden haavoittuvassa asemassa olevien osallistujien määrä) suunnitellun välitavoitearvon 630 ja toteutuneen arvon 240 osalta.

tuotoksista ja tuloksista ei ole vielä raportoitu, ja tietojen keruuseen liittyvistä ongelmista, jotka tekevät raportoinnista hidasta tai epätäydellistä.

² Tällä tarkoitetaan tilannetta, jossa tavoitteiden alhainen toteutumisaste ei johdu hitaasta edistymisestä vaan pikemminkin väärin tai epärealististen tavoitteiden asettamisesta. Tällöin voidaan kuvailla tavoitteiden asettamista koskevan menetelmän käyttöönotosta saatuja kokemuksia – kuten väärät tai epätäydelliset oletukset tai valittuihin vertailuarvoihin liittyvät ongelmat – ja menetelmään suunnitteilla olevia muutoksia.

³ Esimerkiksi tarjouskilpailu- ja tarkastusmenettelyihin liittyvät ongelmat, resurssien puutteeseen hallintoviranomaisten tasolla liittyvät ongelmat ja ohjelman hyväksymisen odottamaton viivästyminen.

⁴ Tällaisia voivat olla esimerkiksi sosioekonomiset tai poliittiset tekijät ja sääntelyyn liittyvät muutokset.

⁵ Esimerkiksi toimen soveltamisalaan liittyvät ongelmat (esim. tukikelpoisuuskriteerit), tuensaajien tai osallistujien vähäinen kiinnostus ja poikkeamat toimen täytäntöönpanossa.

Indikaattorin O.1.2 (Koulutustoimiin osallistujien määrä) suunnitellun välitavoitearvon 980 ja toteutuneen arvon 156 välinen ero selittyy sillä, ettei koulutustoimia ole vielä täysin käynnistetty. Lisäksi vastaanottokeskusten purkaminen on vaikuttanut koulutusten ja ryhmien määrään, koska aiemmin suunnitellut koulutukset eivät ole täysin toteutuneet.

2. Laillinen muuttoliike ja kotouttaminen

Toimenpiteitä ei ole vielä täysimääräisesti toteutettu raportointiajalla. Koulutuksien käynnistyminen aloitetaan vasta tulevilla raportointijaksoilla.

Indikaattorin O.2.2 (Niiden paikallisten ja alueellisten viranomaisen määrä, joita on tuettu kotouttamistoimenpiteiden toteuttamisessa) suunnitellun välitavoitearvon 175 ja toteutuneen arvon 56 välinen ero selittyy sillä, että määrä raportoidaan vasta seuraavalla jaksolla.

Rahoitetuissa hankkeissa kehitetään kohderyhmän yhteiskunnan tuntemusta, digi- ja mediataitoja, kielitaitoa sekä asumistaitoja eri puolilla Suomea. Indikaattorin O.2.3 (Tukea saaneiden osallistujien määrä), suunnitellun välitavoitearvon 1180 ja toteutuneen arvon 301 välinen ero johtuu osittain siitä, että tietoja päivittyy vasta seuraavalle raportointijaksolle. Lisäksi osa hankkeista on vasta aloittanut ja ne raportoivat ensimmäistä kertaa.

3. Laittoman muuttoliikkeen torjunta ja paluu

Indikaattoriarvon 0.3.1 (Koulutustoimiin osallistujien määrä) suunnitellun välitavoitearvon 350 ja toteutuneen arvon 49 välinen ero johtuu osittain siitä, että osa hankkeista on raportoinut ensimmäistä kertaa. Yhdellä hankkeella on ollut ongelmia etäkoulutuksien todentamisen osalta. Hallintoviranomainen on pyytänyt asiaan selvitystä ja toimijan kanssa on sovittu, että hanke lisää koulutusten määrää ja etätilaisuuksissa pyydetään osallistujien ennakkoilmoitukset. Näiden koulutuksien ja korjausten myötä hanke saattaa päästä indikaattoritavoitteeseen.

Indikaattoriarvon 0.3.3 (Uudelleenkotoutumista koskevaa apua saaneiden palaajien määrä), suunnitellun välitavoitearvon 130 ja toteutuneen arvon 47 välinen ero johtuu osittain siitä, että osa hankkeista on raportoinut vasta ensimmäistä kertaa.

Hallituksen vaihtuminen kesällä 2023 ja sen mukaiset painotukset hallitusohjelmassa saattavat tulevaisuudessa aiheuttaa muutostarpeita ohjelmaan, mutta tässä vaiheessa niitä ei vielä ole nähtävissä. Myöskään Ukrainan tilanne ei ainakaan tässä vaiheessa vaikuttaisi aiheuttavan tarvetta ohjelman muuttamiselle, sillä sisällytetyillä toimilla voidaan huomioida myös ukrainalaisten tarpeita. Lisäksi Suomen ja Venäjän välisen itärajan tilanne eli Venäjän harjoittaman maahanmuuton välineellistämisen kautta tapahtuva hybridi-vaikuttaminen ja sen mahdolliset vaikutukset esimerkiksi laittoman maahanmuuton torjuntaan saatetaan huomioida kansallisen ohjelman päivityksissä.

1.3. Erityiset lievennystoimet

Jos aiheellista, kerro lyhyesti, miten ohjelman toimet ovat auttaneet lieventämään muuttoliikkeen aiheuttamassa paineessa tapahtuneiden äkillisten muutosten vaikutuksia, kun muutokset ovat olleet seurausta asianomaisten kolmansien maiden sosioekonomisen tai poliittisen tilanteen ennakoimattomasta heikkenemisestä. Mikäli mahdollista, ilmoita tarkoitukseen uudelleen kohdennettujen varojen määrä sekä niihin liittyvät tuotokset ja saavutetut tulokset.

Kiinnitä erityistä huomiota toimiin, jotka on toteutettu tällaisten äkillisten muutosten vaikutusten lieventämiseksi ja joiden kaikkia saavutuksia ei välttämättä pystytäkään mittaamaan yhteisillä tuotos- ja tulosindikaattoreilla.

Kolmessa täytäntöönpanotoimeen IB liittyvässä hankkeessa on rahaston avustuksella tuettu tilapäistä suojelua saavien tarpeita tarjoamalla tietoa uudesta palvelujärjestelmästä sekä järjestämällä info-tilaisuuksia ja tukea. Tukea on annettu esimerkiksi kotikunnan hakemiseen, asunnon etsimiseen ja erilaisiin palveluihin pääsemiseen liittyen. Toimenpiteet kohdistuvat

haavoittuvassa asemassa oleviin ukrainalaisiin ja ennen kaikkea naisiin ja lapsiin sekä erityisryhmiin. Hankkeista ei ole vielä raportoitua tietoa.

Ukrainalaiset on mainittu esimerkiksi Nivalan ja Sastamalan kaupungin hankkeessa, jossa kehitetään palveluita maahanmuuttajaperheiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Hankkeissa on järjestetty maahanmuuttajille matalan kynnyksen toimintaa ja kielikoulutuksia sekä tehty yhteistyötä alueen eri hankkeiden, paikallisten järjestöjen sekä ammattilaisten kanssa. Myös myös muissa kotoutumista edistävissä hankkeissa voi olla ukrainalaisia mukana.

1.4. Operatiivinen tuki – asetuksen (EU) 2021/1147 21 artiklan 3 kohta

Jos tilivuoden aikana on käytetty operatiivista tukea, kerro, miten se edisti rahaston tavoitteiden saavuttamista.⁶

Jos tuettaviksi valittujen toimien operatiivisen tuen kumulatiiviset tukikelpoiset kokonaiskustannukset ovat tilivuoden lopussa yli 15 prosenttia ohjelman kokonaismäärärahoista, selitä, mistä tämä johtuu. Jos on olemassa riski, että edellä mainittu kynnysarvo ylittyy ohjelmakauden loppuun mennessä, kerro riskin lieventämiseksi suunnitelluista toimenpiteistä.

Tilivuoden päättyessä AMIF-rahastossa on myönnetty operatiivista tukea viisi kertaa. Operatiivisella tuella on tilivuoden aikana rahoitettu toimintaa kaikissa erityistavoitteissa.

Erityistavoitteesta yksi rahoitetaan turvapaikkamenettelyyn osallistuvien henkilöiden palkkakustannuksia Maahanmuuttovirastossa. Tuen avulla on kyetty edesauttamaan menettelyn sujuvuutta sekä varmistamaan hakemusten yksilöllistä ja viiveetöntä käsittelyä turvapaikkamenettelydirektiivin pääsäännön ja käsittelyaikavelvoitteen mukaisesti kuudessa kuukaudessa.

Erityistavoitteesta kaksi rahoitetaan työ- ja opiskeluperusteisten sekä perheenjäsenten oleskelulupapäätöksiä tekevien ylitarkastajien palkkakuluja. Näin kyetään nopeuttamaan oleskelulupien käsittelyä, ja osaltaan tehostamaan laillisen maahanmuuton hallintoa sekä edistämään ammattitaitoisen työvoiman muuttoliikettä. Riittävien resurssien varmistaminen sujuvoittaa myös mm. opiskelu- ja työperusteisesti hakevien perheenjäsenten eriaikaista maahanmuuttoa sekä lisää työvoimareserviä, kun perheenjäsenet saapuvat Suomeen nopeammin.

Erityistavoitteesta kolme (laittoman maahanmuuton ja palauttamisen torjunta) rahoitetaan toimintaa, jossa Maahanmuuttovirasto ja poliisi käyttävät operatiivista tukea paluuneuvonnan järjestämisestä, vastaanottokeskusten ohjaamisesta sekä maastapoistamistoiminnasta aiheutuvien henkilöstökulujen kattamiseksi. Operatiivisella tuella tuetun toiminnan avulla on pystytty edesauttamaan edellä mainittujen prosessien mahdollisimman tehokasta ylläpitoa.

⁶ Jos aiheellista, käytä tässä yhteydessä asetuksen (EU) 2021/1147 soveltamisalaan kuuluvia tietoja, jotka on saatu Schengen-arviointien tuloksena; arvioinnit tehdään arviointi- ja valvontamekanismin perustamisesta Schengenin säännösten soveltamisen varmistamista varten ja toimeenpanevan komitean 16 päivänä syyskuuta 1998 pysyvän Schengenin arviointi- ja soveltamiskomitean perustamisesta tekemän päätöksen kumoamisesta 7 päivänä lokakuuta 2013 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 1053/2013 (EUVL L 295, 6.11.2013, s. 27) ja arviointi- ja valvontamekanismin perustamisesta ja toiminnasta Schengenin säännösten soveltamisen varmistamista varten ja asetuksen (EU) N:o 1053/2013 kumoamisesta 9 päivänä kesäkuuta 2022 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2022/922 (EUVL L 160, 15.6.2022, s. 1) mukaisesti.

1.5. Erityistoimet⁷

Kerro tilivuonna toteutettujen erityistointien tärkeimmistä saavutuksista ja siitä, miten toimet auttoivat ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa ja unionin tason lisäarvon⁸ tuottamisessa.

Kerro, miten yksittäisissä toimissa on edistytty sekä menettelyn⁹ että toiminnan¹⁰ osalta, ja mainitse toimien tuloksellisuuteen mahdollisesti vaikuttaneet seikat, erityisesti varojen alikäytön riski.

Erittele tiedot tarvittaessa hankkeittain. Jos on odotettavissa, että alkuperäisestä suunnitelmasta joudutaan poikkeamaan, selitä syy(t), kerro mahdollisesti toteutetuista lievennystoimista ja esitä muutettu aikataulu.

Tilivuoden aikana ei ole toteutettu erityistoimia.

Kirjaa oheiseen taulukkoon tiedot kaikista ohjelmassa toteutetuista kansallisista erityistoimista. Kansainvälisiä erityistoimia koskevien tietojen olisi oltava valitun raportointimenetelmän mukaisia.¹¹

Erityis-tavoite	Toimen nimi/viite-numero	Tuensaaja	Täytäntöön-panojakso	Tuki-kelpoiset kustan-nukset ¹²	Tukikelpoi-set menot ¹³	Edistyminen asiaankuuluvissa yhteisissä ja/tai ohjelmakohtaisissa indikaattoreissa ¹⁴	
						Tuotos	Tulos

1.6. Uudelleensijoittaminen ja siirrot – asetuksen (EU) 2021/1147 35 artiklan 2 kohdan g ja h alakohta

Ilmoita tilivuoden konsolidoidut numerotiedot alla olevassa taulukossa.

Uudelleensijoittamisen kautta maahan päästettyjen määrä	3322
Asetuksen (EU) 2021/1147 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun humanitaarisen maahanpääsyn kautta maahan päästettyjen henkilöiden määrä	278
Asetuksen (EU) 2021/1147 19 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun humanitaarisen maahanpääsyn kautta maahan päästettyjen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden määrä	9
Maahan siirrettyjen kansainvälistä suojelua hakevien tai saavien henkilöiden määrä	150
Maasta siirrettyjen kansainvälistä suojelua hakevien tai saavien henkilöiden määrä	0

⁷ Silloin kun on kyse kansainvälisistä erityistoimista, tämän kohdan soveltamisala vaihtelee sen mukaan, miten tehtävät ja vastuut on jaettu johtavien jäsenvaltioiden ja muiden osallistuvien jäsenvaltioiden kesken, ja valitun raportointimenetelmän mukaan. Tämä on selitetty 14. helmikuuta 2022 päivättyssä komission muistiossa – *Transnational specific actions under the Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF), the Instrument for Financial Support for Border Management and Visa Policy (BMVI), and the Internal Security Fund (ISF) – Arrangements between partners* (Ares (2022)1060102).

⁸ Unionin tason lisäarvolla tarkoitetaan sellaisia tuloksia, joihin jäsenvaltiot eivät yksin olisi yltäneet.

⁹ Esimerkiksi hankintamenettelyt ja muut valmistelutoimet.

¹⁰ Esimerkiksi suoritteet, tuotokset ja tulokset.

¹¹ Ks. 14.2.2022 päivätty komission muistio (Ares (2022)1060102).

¹² Valittujen toimien tukikelpoiset kokonaiskustannukset, jotka on ilmoitettu komissiolle edellisen tilivuoden heinäkuun loppuun (31.7.) mennessä.

¹³ Tukikelpoisten menojen kokonaismäärä, jonka tuensaaja on ilmoittanut hallintoviranomaiselle edellisen tilivuoden heinäkuun loppuun (31.7.) mennessä.

¹⁴ Ilmoita tuotokset ja tulokset määräsuhteen mukaisesti, jos erityistoimet täydentävät aiempia toimia eikä erityisiä seurantarajastelua ole.

Jos aiheellista, ilmoita Euroopan unionin rahastojen yhteishallinnointijärjestelmän (SFC) tiedonsiirtomoduulin kautta puolivuositain lähetettyihin arvoihin mahdollisesti tehdyt korjaukset tai muutokset, jotka näkyvät edellä olevassa taulukossa tilivuoden konsolidoiduissa numerotiedoissa.

Lisää teksti tähän. Enimmäispituus: 2 500 merkkiä.

1.7. Vain vuonna 2024: Hankkeiden jatkaminen – asetuksen (EU) 2021/1147 39 artiklan 4 kohdan e alakohta

Ilmoita hankkeet, joita jatkettiin 1. tammikuuta 2021 jälkeen ja jotka on valittu ja aloitettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 516/2014¹⁵ nojalla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 514/2014¹⁶ mukaisesti.

N/A

2. TÄYDENTÄVYYS – ASETUKSEN (EU) 2021/1147 35 ARTIKLAN 2 KOHDAN C ALAKOHTA

Kerro tilivuoden aikana toteutuneesta täydentävyydestä ja mahdollisesti aikaansaaduista synergioista rahastosta tuettujen toimien ja unionin muista rahastoista myönnetyn tuen välillä. Tällä tarkoitetaan varsinkin ulkoisia rahoitusvälineitä¹⁷, Euroopan sosiaalirahasto plussaa (ESR+) tai sen edeltäjiä, Euroopan aluekehitysrahastoa (EAKR) – joko Investoinnit työpaikkoihin ja kasvuun -tavoitteen tai Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen puitteissa –, sisäisen turvallisuuden rahastoa (ISF) ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä (BMVI).¹⁸

Kiinnitä erityistä huomiota seuraaviin:

- *täydentävyys unionin ulkoisten rahoitusvälineiden kanssa toimissa, jotka joko toteutetaan kolmansissa maissa tai jotka liittyvät niihin. Tuo esiin näkökohdat, jotka ovat johdonmukaisia unionin ulkopolitiikan periaatteiden ja yleisten tavoitteiden kanssa;*
- *mahdollistavien mekanismien käyttö, esimerkiksi käytössä olevat organisatoriset ja menettelyä koskevat järjestelyt, joilla edistetään synergioiden ja täydentävyyden aikaansaamista, ja mahdolliset muut toimet, jotka on toteutettu tilivuoden aikana niiden parantamiseksi.*

Jos aiheellista, kuvaile toteutettujen toimien täydentävyyttä virastojen välisen yhteistyön¹⁹ vahvistamisen näkökulmasta.

Suomessa rahoituksen yhteensovittaminen varmistetaan tiiviillä viranomaisyhteistyöllä sekä rahaston seurantakomiteassa, maahanmuuton ja kotouttamisen koordinaatioryhmässä ja paluun koordinaatioryhmässä.

Kotoutumisen ja osallisuuden edistämistä koskevaa toimintaa yhteensovitetaan ja koordinoidaan Maahanmuuton ja kotoutumisen koordinaatioryhmässä, johon osallistuvat AMIF-, ESR+, EAKR ja maaseudun kehittämiseen liittyvien rahastojen hallintoviranomaiset tai välittävät organisaatiot sekä eräät kansallista rahoitusta esimerkiksi järjestötoimijoille myöntävät tahot. Koordinaatioryhmä

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 516/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston perustamisesta, neuvoston päätöksen 2008/381/EY muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätösten N:o 573/2007/EY ja N:o 575/2007/EY ja neuvoston päätöksen 2007/435/EY kumoamisesta (EUVL L 150, 20.5.2014, s. 168).

¹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 514/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoon sekä poliisiyhteistyön, rikollisuuden ehkäisemisen ja torjumisen sekä kriisinhallinnan rahoitusvälineeseen sovellettavista yleisistä säännöksistä (EUVL L 150, 20.5.2014, s. 112).

¹⁷ Varsinkin naapurisuus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline (NDICI) – Globaali Eurooppa ja liittymistä valmisteleva tukiväline (IPA).

¹⁸ Tässä yhteydessä voi olla merkityksellistä myös täydentävyys muiden EU:n rahastojen (esim. elpymis- ja palautumistukiväline, Erasmus+ -ohjelma, Luova Eurooppa -ohjelma, koheesiorahasto ja oikeudenmukaisen siirtymän rahasto) kanssa.

¹⁹ Esimerkiksi yhteistyö jäsenvaltioiden kesken ja jäsenvaltioiden ja asiaankuuluvien EU:n elinten, toimistojen ja virastojen välillä (EU:n taso) ja yhteistyö jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten kesken (kansallinen taso).

kokoontui tilivuoden aikana kaksi kertaa (6.10.2023 ja 15.3.2024). Kokouksissa käytiin läpi menneitä ja suunniteltuja rahoitushakujia, niiden sisältöjä ja painotuksia sekä hakujen tuloksia.

Kotoutumisen edistämisen osalta etenkin ESR+ ja AMIF ovat hyvin samansisältöisiä. AMIF-rahaston hauissa on pyritty huomioimaan samaan teemaan liittyvät erityisesti ESR+-rahaston haut.

AMIF-rahaston oleskelulupaprosessien kehittämistä koskevassa toimesta (täytäntöönpanotoimi 2B) ja RRP:n toimenpiteessä P3C1R3 on sekä toisiinsa limittyviä että päällekkäisiä tavoitteita. Tavoitteiden edistämiseksi suunniteltavien toimenpiteiden määrittelyssä on sovittu tietyistä periaatteellisista eroista rahastojen välillä, joita rahoituksen käytössä ja myöntämisessä noudatetaan:

1. RRF-rahoitus ohjataan ensisijaisesti työ- ja koulutusperusteisten lupaprosessien sujuvoitumiseen tähtääviin toimenpiteisiin, kun AMIF-rahoitusta on mahdollista kohdentaa myös toimiin, joiden vaikutukset ovat laajempia tai keskittyvät esimerkiksi perhesideperusteisiin lupaprosesseihin.
2. RRF-rahoituksella on mahdollista toteuttaa toimenpiteitä, joilla parannetaan tietojärjestelmän yleistä suorituskkyä ja käytettävyyttä, kun AMIF-rahoituksella toteutettavien tietojärjestelmiin liittyvien toimenpiteiden vaikuttavuuden tulisi olla konkreettisemmin ja näkyvämmiin kytköksissä kolmansien maiden kansalaisten lupaprosessin eri vaiheiden tehostumiseen.
3. Toimenpidetasolla vastuuministeriöiden (SM ja TEM) ja Migrin välisesti on sovittu, että lupaprosessien jälkivalvontaa ja henkilöstön osaamista koskeva kehittäminen rajataan RRF-rahoituksen ulkopuolelle, ja keskitetään AMIF-rahastoon.

AMIF hallintoviranomainen (sisäministeriö) ja RRF-vastuuviranomainen (työ- ja elinkeinoministeriö) ovat perustaneet ns. epävirallisen koordinaatioryhmän, joka kokoontuu kvartaaleittain tarkastelemana kummankin rahaston lupaprosesseihin kohdentuvaa toimintaa EU-rahoituksen optimaalisen ja asianmukaisen käytön varmistamiseksi. Kokouksissa käydään läpi käynnistyneet toimenpiteet ja tiedossa olevat haut tai suunnitelmat lupaprosessien kehittämisen osalta. Ryhmä kokoontui tilivuoden aikana kaksi kertaa (24.8.2023 ja 18.1.2024).

Sisäministeriössä toimi laittoman maahanmuuton ja paluun tiimi, joka kokoontui säännöllisesti 1–2 viikon välein tai tarvittaessa vaihtelevilla kokoonpanoilla useamminkin. Ryhmässä käytiin läpi paluun tilannekatsausta ja pidetään yllä tilannekuvaa. Tiimin puitteissa pystyttiin myös yhteensovittamaan paluutoimien rahoittamista.

Tilivuoden aikana rahoitetuissa hankkeissa ja operatiivisen tuen toiminnassa on varmistettu, että toimet soveltuvat juuri AMIF-rahastosta rahoitettaviksi ja otettu huomioon mahdolliset synergiat sellaisten tiedossa olevien toimien välillä, jotka ovat saaneet rahoitusta muista turvallisuuteen liittyvistä EU-rahastoista. Hankkeiden ollessa käynnissä hallinto-viranomainen varmistaa ennen hankkeen viimeisen maksuerän maksamista, että päällekkäistä rahoitusta ei ole toteutunut muista rahoitusvälineistä.

3. UNIONIN SÄÄNNÖSTÖN TÄYTÄNTÖÖNPANO, YHTEISTYÖ JA YHTEISVASTUU – ASETUKSEN (EU) 2021/1147 35 ARTIKLAN 2 KOHDAN D ALAKOHTA

Kerro lyhyesti, miten ohjelma edisti turvapaikka-asioita, laillista ja laitonta maahanmuuttoa, kotouttamista ja palauttamista koskevan unionin lainsäädännön ja asiaankuuluvien toimintasuunnitelmien täytäntöönpanoa sekä jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja yhteisvastuuta tilivuoden aikana.

Ohjelma on edistänyt turvapaikkamenettelyn tehokkuutta, laatua sekä turvapaikanhakijoiden oikeusturvan ja yhdenvertaisuuden toteutumista uudistamalla turvapaikkapuhutteluiden tulkkauksprosessia sekä tuottamalla menettelyitä tulkkien ammattitaidon varmistamiseen. Lisäksi turvapaikkapuhutteluita tulkkauksille tulkeille on tuotettu tulkkauksen koulutus- ja testausmateriaalia, tulkkauksen käsittelyjärjestelmä sekä viestintäkanava, joka sujuvoittaa tulkkauksen toiminnallisuuksia.

Turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmän kapasiteettia on tuettu infrastruktuurin ja palvelujen osalta kehittämällä Maahanmuuttoviraston Helsingin, Oulun sekä Joutsenon vastaanottokeskusten tiloja, varustusta sekä infrastruktuuria parannetaan vastaamaan nykypäivän tarpeita ja tukemaan varautumisvalmiutta vastaamaan äkillisiin muutoksiin turvapaikkahakijoiden määrissä.

Turvapaikkamenettelyn tehokkuutta sekä käsittelyaikojen lyhentämistä on tuettu uudistamalla turvapaikkakuulemisten varausjärjestelmää sekä nopeuttamalla turvapaikkapäätösten laatimista. Maahanmuuttoviraston hankkeessa automatisoidaan turvapaikkapäätösten tekoa ja kehitetään ulkomaalaisasioiden tietojärjestelmää tukemaan teknisesti sujuvampaa ja laadukkaampaa päätöksentekoa sekä koulutetaan henkilöstöä toiminnon käyttöön.

Ennakointimaatiedon tuottamiseen kehitetään/ollaan kehittämässä toimiva tapa, jolla parannetaan muuttoliikkeiden tilannekuvaa ja ennakointia asiantuntijoille. Hankkeessa sovelletaan maatietoa toteutettujen tutkimusprojektien kohteiksi valittuihin lähtö- ja/tai kauttakulkumaihin ja muuttoliikereitteihin.

Ohjelma edisti mahdollisuutta parantaa turvapaikkapuhuttelujen laatua sekä tehostaa turvapaikkamenettelyä. Ohjelman avulla on kehitetty turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmän kapasiteettia digitaalisten työkalujen osalta, joilla helpotetaan asiakkaiden pääsyä vastaanottopalveluiden piiriin.

Haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden tunnistamista, huomioimista ja tukipalveluihin ohjaamista on vahvistettu kouluttamalla vastaanottojärjestelmän henkilöstöä huomioimaan haavoittuvasta asemasta johtuvia erityistarpeita.

Tehokasta kiintiöpakolaisten uudelleenkotouttamista on tuettu kehittämällä ja pilotoimalla yhteisölähtöisen kotoutumisen mallia.

Laillista maahanmuuttoa on helpotettu sujuvoittamalla oleskeluluvan hakemiseen liittyviä prosesseja. Asiointia ja tunnistautumista varten testataan itsepalveluautomaatteja. Jälkikäteistä lupavalvontaa tehostetaan automaattisin ratkaisuin.

Kotoutumista ja osallisuutta on edistetty tehostamalla kotoutumisen alkuvaiheen tukipalveluita kuten työelämätaitojen valmennusta, naisten monilukutaitoa sekä kehittämällä kuntien palvelupolkuja ja yhteistoimintaa. Ohjelman avulla lisätään kuntien ymmärrystä yhteiskuntaorientaatiosta, sekä vahvistetaan sen järjestämisvalmiuksia.

Kotoutumisen parissa toimivien yhteistyötä ja tietopohjaa on vahvistettu valtakunnallisessa kotoutumisen tapahtumassa, jolla tuetaan kotoutumista ja yhteiskunnan vastaanottavuutta edistävän työn vaikuttavuutta.

Kotoutumisen parissa työskentelevien ammattilaisten ohjausosaamista ja verkosto- ja alueellista yhteistyötä on vahvistettu. Maahanmuuttajia koskevaa tietopohjaa sekä kotoutumistyön talousohjauksen välineistöä on kehitetty kotoutumistyöhön sopivaksi.

Kolmansien maiden kansalaisille on tarjottu työkaluja ja tietoa terveyden ja hyvinvoinnin, tasa-arvon ja seksuaalioikeuksien käsittelyyn osana kotoutumisprosessia.

Kotoutumisen parissa työskentelevien asiantuntijoiden tietoisuutta paikallisista ja alueellisista palveluista on vahvistettu. Kotoutumispalveluiden verkostoyhteistyötä, palvelurakenteita ja koordinaatiota on parannettu. Toimenpiteillä lisätään ammattilaisten kyvykkyyttä kohdata Suomeen muuttaneita asiakkaita sekä saadaan organisaatioiden toimintaan kielitietoista ohjausta.

Maahanmuuttajajanaisten työllisyyden esteitä on madallettu vahvistamalla heidän toimintakykyään ja edistämällä työllistämistä sekä arjenhallintaa tukevaa tietotaitoa. Kohderyhmälle rakennetaan työelämäorientaatiota vahvistavan valmennuksen malli.

Maahanmuuttajaperheiden hyvinvointia on parannettu lisäämällä ennaltaehkäisevää perhetyötä ja tukemalla matalan kynnyksen toimintaa sekä tarjoamalla perheille kielikoulutusta.

Maahanmuuttajalasten ja -nuorten koulu- ja opintomenestystä on lisätty tukemalla toimintakykyä sekä opintojen loppuun saattamista.

Yhteiskunnan vastaanottavuutta on edistetty kehittämällä nuorisotyön ammattilaisten kykyä tunnistaa ja puuttua rasismiin sekä tarjoamalla tukea sekä työkaluja rasismikokemusten purkamiseen. Organisaatioiden, ammattilaisten ja koululaisten tietoisuutta lisätään rasismia ehkäisevästä toiminnasta sen ilmenemismuodoista, ennakoluuloista ja etuoikeuksista.

Paluutoimintaa on tehostettu lähettämällä paluuasiantuntija Somaliaan ja Irakiin paluiden ja uudelleenkotoutumisen edistämiseksi sekä uudelleenkotoutumista koskevan tiedon keräämiseksi. Lisäksi Suomen Pakolaisavulle on myönnetty avustusta paluuta koskevan tietoisuuden levittämiseksi potentiaalisille palaajille, diasporalle ja muille kolmansien maiden kansalaisia työssään tai toiminnassaan kohtaaville.

Laillisen maahanmuuton väylien kehittämistyötä ja saavutettavuutta sujuvoitetaan sekä sitä koskevaa kansainvälistä yhteistyötä. Luodaan toimiva asiakaspolku Suomeen erityisosaajille, jotka asuvat hallitusohjelman Talent Boost ohjelmassa määritetyissä kohdemaissa (Brasilia, Intia ja Vietnam). Tämän polun kautta tarkoituksena on parantaa heidän tietämyksensä Suomesta ja sen työelämästä sekä vahvistaa heidän valmiutensa työskennellä Suomessa.

Jokaisessa erityistavoitteessa on myönnetty operatiivista tukea henkilöstön palkkakustannuksiin. Operatiivisen tuen avulla kyetään varmistamaan turvapaikkakäsittelyn, olekelulupahakemusten käsittelyn sekä maastapoistamistoiminnan, paluuneuvonnan ja paluutoiminnan ohjaamisen tehokas ylläpitäminen.

4. VIESTINTÄ JA NÄKYVYYS – ASETUKSEN (EU) 2021/1147 35 ARTIKLAN 2 KOHDAN E ALAKOHTA

Kerro, miten viestintä- ja näkyvyystoimia toteutettiin tilivuoden aikana. Kerro erityisesti viestintästrategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumisessa mahdollisesti saavutetusta edistyksestä, jota mitataan asiaankuuluvilla indikaattoreilla ja niihin liitetyillä tavoitteilla. Jos aiheellista, kerro myösohderyhmien tavoittamiseen ja/tai hankkeiden tulosten levittämiseen ja hyödyntämiseen liittyvistä hyvistä käytännöistä.

Tilikaudella 2023–2024 rahaston keskeisin viestintäkanava oli verkkosivut, joita hyödynnettiin tehokkaasti avustuksen hakijoiden, avustuksensaajien, kansalaisten ja sidosryhmien tiedottamisessa. Verkkosivujen aineistopankki tarjosi infomateriaalia hakijoille, ja verkkosivuilla julkaistiin myös kumulatiiviset taloudelliset tiedot, täytäntöönpanokertomukset sekä seurantakomiteoiden asiakirjat ajantasaisesti. Syksyn 2023 ja kevään 2024 aikana järjestettiin kyselytunteja ja hakukoulutuksia etäyhteydellä. Avustuksen saajille julkaistiin hallinnointiopas ja tilivuoden aikana järjestettiin useita hallinnointikoulutuksia rahoitusta saaneille hankkeille ja toimille läsnätilaisuuksina. Lisäksi järjestettiin hankehallinnoinnin kyselytunteja ja raportointikoulutuksia. Koulutuksia kehitettiin saadun palautteen perusteella. Koulutusmateriaalit julkaistiin rahastojen verkkosivuilla tilaisuuksien jälkeen. Osa koulutuksista pidettiin ruotsin kielellä.

Joulukuussa 2023 avustuksensaajille järjestettiin verkostoitumistilaisuus, johon osallistui 48 henkilöä EU:n sisäasioiden rahastojen hankkeista. Tilaisuus edisti tiedonvaihtoa ja yhteistyötä hankkeiden kesken.

Viestintä perustui huolellisesti laadittuun viestintäsuunnitelmaan, joka mukaili yleisasetuksessa (CPR) määriteltyjä tavoitteita. Viestinnän vaikuttavuutta seurataan suunnitelmassa määriteltyjen indikaattorien avulla. Rahastojen verkkosivuilla on kuukaudessa keskimäärin n. 650 kävijää, X-tilillä on 686 seuraajaa ja uutiskirjeellä on 614 tilaajaa. Tilikauden aikana julkaistiin viisi uutiskirjettä.

Avustuksensaajia koulutettiin viestimään hankkeistaan aktiivisesti ja ylläpitämään EU:n näkyvyyttä kaikessa viestinnässä. Viestintäsuunnitelmaa toimeenpantiin myös osallistumalla INFORM EU-viestintäverkoston toimintaan. Rahaston viestintävastaava osallistui verkoston kokouksiin ja koulutuksiin sekä esitteli Suomen hankkeisiin liittyviä viestintäkampanjaa Saksan INFORM EU -kokouksessa.

Syksyn 2023 haku järjestettiin 29.9.–31.10.2022, jolloin vastaanotettiin 28 hakemusta, ja avustusta haettiin yhteensä noin 12,7 miljoonaa euroa. Kevään 2024 haku puolestaan järjestettiin 1.–28.3.2024, jolloin vastaanotettiin 18 hakemusta, ja haettu avustussumma oli noin 8,2 miljoonaa euroa. Viestintästrategian mukaisesti tavoitimme laajasti potentiaalisia hakijoita eri sektoreilta, mikä johti monipuolisiin ja laadukkaisiin hakemuksiin.

Kaikessa rahastoa koskevassa viestinnässä huomioitiin saavutettavuus, mikä vahvisti tiedon yhdenvertaista saatavuutta.

Lisää teksti tähän. Enimmäispituus: 4 000 merkkiä.

Anna linkki asetuksen (EU) 2021/1060 46 artiklan b alakohdassa tarkoitettuun verkkoportaaliin ja saman asetuksen 49 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle verkkosivustolle, jos se on eri kuin portaali.

www.eusa-rahasto2021.fi

5. MAHDOLLISTAVAT EDELLYTYKSET JA HORISONTAALISET PERIAATTEET

5.1. Mahdollistavat edellytykset – asetuksen (EU) 2021/1147 35 artiklan 2 kohdan f alakohta

Kerro, miten varmistettiin, että asetuksen (EU) 2021/1060 liitteessä III luetellut sovellettavat mahdollistavat edellytykset täyttyivät, ja miten niitä sovellettiin koko tilivuoden ajan, erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjan noudattamisen osalta. Jos aiheellista, kerro asetuksen (EU) 2021/1060 15 artiklan 6 kohdan mukaisesti muutoksista, jotka ovat vaikuttaneet siihen, miten mahdollistavat edellytykset täyttyivät.

Rahaston toimeenpanossa on tehty toimenpiteitä, joiden seurauksena mahdollistavat edellytykset ovat täyttyneet tilivuoden aikana.

Julkisten hankintamarkkinoiden tehokkaiden seurantamekanismeja koskevan mahdollistavan edellytyksen täyttämiseksi hankinta-asioita on käyty läpi hakijoille ja avustuksen saajille tarkoitetuissa koulutuksissa.

Perusoikeuskirjan tehokasta soveltamista ja täytäntöönpanoa koskevan mahdollistavan edellytyksen täyttämiseksi Ihmisoikeuskeskus on pysyvästi asiantuntijana rahaston seurantakomiteassa ja EU:n perusoikeuskirjan säännökset on otettu huomioon hakemuksen kysymyksissä ja erityisissä valintaperusteissa. Lisäksi perusoikeuskirjan vaatimukset on otettu huomioon tarkastuslistoissa ja ne ovat paikan päällä tehtävissä toiminnallisissa tarkastuksissa omana kohtanaan. Tietosuoja on otettu huomioon rahaston toimeenpanossa siten, että tietosuojaselosteet ovat olemassa, rahaston säädöspohja on tietosuoja-vaatimusten mukainen ja sähköiset järjestelmät toimivat tietosuoja noudattaen. Tapauksista, joissa perusoikeuskirjaa ei ole noudatettu, hallintoviranomainen saa tiedon tarkastuslistoista, joissa asiaa käsitellään. Hallintoviranomainen on tarkistanut tiedot kanteluista ja oikeusloukkauksista oikeusasiamieheltä ja yhdenvertaisuusvaltuutetulta ja raportoi tiedot seurantakomitealle. Tällaisia tapauksia ei ole ollut tilivuoden aikana. Raportointijärjestelyt seurantakomitealle on sisällytetty ohjelman hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaukseen.

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanoa ja soveltamista koskeva mahdollistavan edellytyksen täyttämiseksi vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan säännökset on sisällytetty toimien valintaperusteisiin ja varmistukset sisällytetty tarkastuslistoihin. Lisäksi vammaisten henkilöiden oikeudet on sisällytetty avustuspäätöksen ehtoihin. Hakijoille on tuotettu ohjeistusta saavutettavuudesta ja se sekä yleisemmin yhdenvertaisuusasiat on huomioitu hakijoille ja avustuksensaajille järjestetyissä koulutuksissa. Hallintoviranomainen on ottanut huomioon vaatimukset esteettömyydestä ja saavutettavuudesta omassa toiminnassaan. Raportointijärjestelyt seurantakomitealle tapauksista, joissa rahastosta tuetussa toimessa ei ole noudatettu vammaisyleissopimusta, sekä vammaisyleissopimusta koskevista valituksista, on toteutettu. Hallintoviranomainen on tarkistanut tiedot kanteluista ja oikeusloukkauksista oikeusasiamieheltä ja yhdenvertaisuusvaltuuteltulta ja raportoi niistä seurantakomitealle. Tällaisia tapauksia ei ole ollut tilivuoden aikana.

5.2. Horisontaalisten periaatteiden noudattaminen – asetuksen (EU) 2021/1060 9 artikla

Kerro, miten tilivuoden aikana varmistettiin yhteisiä säännöksiä koskevassa asetuksessa vahvistettujen horisontaalisten periaatteiden noudattaminen erityisesti seuraavien periaatteiden osalta: sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja valtavirtaistaminen sekä sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän välttäminen.

Horisontaalisten periaatteiden noudattaminen rahastossa on varmistettu tilivuoden aikana monin eri toimenpitein toimeenpanon eri tasoilla. Hallintoviranomainen on kouluttanut hakijoita ja avustuksensaajia horisontaalisista periaatteista ja tarjonnut tietoa periaatteista EU:n sisäasioiden rahastojen verkkosivustolla. Rahoitusta saaneet hankkeet ja operatiivisen tuen saajat ovat vakuuttaneet hakemuksessa, että hankkeessa noudatetaan EU:n perusoikeuskirjan mukaisia oikeuksia ja periaatteita. Hankkeet ja operatiivisen tuen saajat ovat vastanneet hakemuksen kysymyksiin siitä, miten sukupuolten välinen tasa-arvo (ml. sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen ja sukupuolinäkökohtien integrointi), syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus (ml. vammaisten henkilöiden oikeudet, saavutettavuus ja esteettömyys) ja kestävän kehityksen periaatteet on otettu huomioon hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa. Horisontaalisten periaatteiden toteutumista on arvioitu osana hakemusten arviointia ja vastaukset ovat vaikuttaneet hakemuksen kokonaispisteytykseen. Horisontaalisten periaatteiden toteutumista on tarkasteltu myös hankkeiden ollessa käynnissä huomioimalla ne hankkeiden raporttien käsittelyssä. Horisontaalisia periaatteita koskevat kohdat on sisällytetty tarkastuslistoihin, joita käytetään hankkeiden valinnassa ja raporttien tarkastamisessa. Hallintoviranomainen on noudattanut sisäministeriön toiminnallista yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa sekä ottanut kestävän kehityksen toimenpidesitoumuksen huomioon toiminnassaan. Hallintoviranomainen on noudattanut saavutettavuuteen ja esteettömyyteen liittyviä vaatimuksia kaikessa toiminnassaan sekä fyysisessä että digitaalisessa toimintaympäristössä. Rahastojen läsnätilaisuudet on järjestetty esteettömissä tiloissa. Etätilaisuudet on järjestetty osallistujille mahdollisimman helposti käytettävissä olevalla alustalla eli Microsoft Teamsilla. EU:n sisäasioiden rahastojen verkkosivusto on täyttänyt saavutettavuusvaatimuksen. Verkkosivustolla on julkaistu vain saavutettavaksi tehtyä materiaalia ja huomattuja saavutettavuuspuutteita on korjattu jatkuvasti sivustolta. Hakijoille ja avustuksensaajille suunnatuissa ohjeistuksissa ja oppaissa on kiinnitetty huomiota käytetyn kielen selkeyteen.

Hallintoviranomainen on tunnistanut kehittämiskohteita omassa osaamisessaan sekä hakijoiden että avustuksensaajien osaamisessa koskien horisontaalisia periaatteita. Tilivuoden lopussa hallintoviranomainen laati suunnitelman horisontaalisten periaatteiden toteutumista koskevista kehittämistoimenpiteistä. Suunnitelma sisältää useita toimenpiteitä koskien hallintoviranomaisen osaamisen kehittämistä sukupuolten tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen ja syrjimättömyyteen, saavutettavuuteen ja esteettömyyteen sekä EU:n perusoikeuskirjaan ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaan yleissopimukseen liittyen. Lisäksi suunnitelma sisältää toimenpiteitä hakijoiden ja avustuksensaajien osaamisen lisäämiseksi yllä luetelluissa aiheissa. Suunnitelma ja sen sisältämät toimenpiteet tähtäävät siihen, että horisontaaliset periaatteet toteutuisivat entistä paremmin ja

vaikuttavammin EU:n sisäasioiden rahastojen toimeenpanon eri tasoilla. Suunnitelman toteuttaminen on käynnistynyt suunnitellusti syksyllä 2024.

6. KOLMANSISSA MAISSA TOTEUTETTAVAT TAI NIIHIN LIITTYVÄT HANKKEET – ASETUKSEN (EU) 2021/1147 35 ARTIKLAN 2 KOHDAN I ALAKOHTA

Ilmoita toimet, joita tilivuoden aikana toteutettiin kolmansissa maissa tai niihin liittyen, ja kerro, miten ne toivat rahaston tavoitteiden toteuttamiseen unionin lisäarvoa. Nimeä asianomaiset kolmannet maat. Anna selvitys siitä, että rahastosta tuettavat toimet eivät ole kehitystä tukevia ja että ne palvelevat unionin sisäisen politiikan etuja ja ovat johdonmukaisia unionissa toteutettavien toimien kanssa. Viittaa tarvittaessa komission kanssa ennen hankkeen hyväksymistä käytyihin keskusteluihin (asetuksen (EU) 2021/1147 16 artiklan 11 kohta).

Kolmansiin maihin liittyen AMIF on rahoittanut Maahanmuuttoviraston Paluuyhteistyö Irakissa ja Somaliassa (SOIRE) -hanketta. Hankeen toimenpiteillä on ollut tarkoituksena edistää kokonaisvaltaisesti paluiden määrää ja laatua. Paluuasiantuntija tekee yhteistyötä kohdemaiden viranomaisien ja eri sidosryhmien, mukaan lukien eri EU-toimijoiden kanssa paluiden toteutumisen ja uudelleenkotoutumisen edistämiseksi. Hanketoiminnoilla kerätään tietoa kohdemaista, minkä perusteella kehitetään ja edistetään paluuneuvontaa ja uudelleenkotoutumista EU:n vapaaehtoisen paluun strategian mukaisesti. Komissiota konsultoitiin hankkeen rahoittamisesta ja komissio antoi siitä myönteisen kannan 6.2.2023.

Business Finlandin Discover-hankkeessa luodaan toimiva asiakaspolku Suomeen erityisosaajille, jotka asuvat hallitusohjelman Talent Boost ohjelmassa määritetyissä kohdemaissa (Brasilia, Intia ja Vietnam). Tämän polun kautta tarkoituksena on parantaa heidän tietämyksensä Suomesta ja sen työelämästä sekä vahvistaa heidän valmiutensa työskennellä Suomessa. Komissiota konsultoitiin hankkeen rahoittamisesta ja komissio antoi siitä myönteisen kannan 6.12.2023.

7. TIIVISTELMÄ – ASETUKSEN (EU) 2021/1147 35 ARTIKLAN 2 KOHTA

Toimita kohdista 1–6 tiivistelmä, joka käännetään ja saatetaan yleisön saataville.

Tiivistelmään on sisällyttävä vähintään kaikki 35 artiklan 2 kohdassa luetellut seikat, ja se olisi mieluiten jäsenneiltä niiden mukaan.

Suosittellemme käyttämään luetelmakohtia, lihavointia ja informatiivisia otsikoita, jotta asiasta kiinnostuneet sidosryhmät saavat helposti käsityksen ohjelman tärkeimmistä saavutuksista ja sen tuloksellisuuteen eniten vaikuttaneista seikoista.

AMIF-rahaston ohjelman toimeenpano on edennyt tehokkaasti, ja viidessä haussa on rahoitettu 50 hanketta ja tehty viisi operatiivisen tuen päätöstä. Kokonaiskustannukset ovat 36,6 miljoonaa euroa, josta EU-rahoituksen osuus on 30,8 miljoonaa euroa. Hankkeita on käynnissä kaikissa erityistavoitteissa, ja toiminnalla edistetään turvapaikkaprosessin tehokkuutta, vastaanottopalveluiden laatua, kotoutumista sekä haavoittuvassa asemassa olevien tukipalveluja.

Erityistavoitteen 1 mukaisilla hankkeilla on tehostettu turvapaikkaprosesseja, kuten puhutteluiden laatua ja tiedonhallintaa. Sen puitteissa on kehitetty muun muassa turvapaikkapuhutteluiden varaamiseen tarkoitettua varaussapujärjestelmää, joka on otettu käyttöön lokakuussa 2024. Lisäksi hankkeissa on parannettu vastaanoton infrastruktuuria, kehitetty digitaalisia palveluita ja varauduttu häiriötilanteisiin. Painopisteenä on ollut myös erityisryhmien, kuten haavoittuvassa asemassa olevien, tukeminen.

Erityistavoitteen 2 mukaisissa hankkeissa on tehostettu oleskelulupaprosessia sekä sujuvoitettu laillisen maahanmuuton väyliä koskevaa kansainvälistä yhteistyötä. Discover Finland -hankkeessa on luotu asiakaspolkuja erityisosaajille Brasiliasta, Intiasta ja Vietnamista, edistäen tietämystä Suomesta ja vahvistaen valmiuksia työskennellä Suomessa.

Lisäksi erityistavoitteessa 2 on toteutettu 28 kotouttamishanketta, joissa on muun muassa vahvistettu alkuvaiheen tukipalveluita, vahvistettu maahanmuuttajajanaisten toimintakykyä, edistetty perheiden hyvinvointia, tuettu maahanmuuttajalasten ja -nuorten koulumenestystä sekä edistetty yhteiskunnan vastaanottavuutta.

Esimerkkeinä hanketoiminnasta erityistavoitteessa 3 ovat paluuyhteistyöhanke Irakissa ja Somaliassa (SOIRE) sekä paluuta koskevaa tietoisuutta edistävä hanke (Pahuu), joilla edistetään paluuta ja uudelleenkotoutumista. Tiedonkeruu kohdemaista sekä oikean tiedon vahvistaminen paluuasioista tukevat EU:n vapaaehtoisen paluun strategiaa ja edesauttavat tehokkaampia neuvontapalveluiden tarjoamista.

Kaiken kaikkiaan ohjelman toimilla on vahvistettu viranomaisten yhteistyötä, palveluiden laatua sekä asiakaslähtöistä kehittämistä maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyvissä prosesseissa. Hankkeilla on myös parannettu ammattilaisten kykyä tunnistaa ja ehkäistä rasismia sekä vahvistettu organisaatioiden valmiuksia rasismin vastaisessa työssä.

Ohjelman toimeenpano on alkanut tehokkaasti ja kaikissa erityistavoitteissa on aloitettu hanketoiminta ja operatiivisen tuen käyttö. Hankkeiden ja toiminnan tuloksellisuuden arviointi on kuitenkin tässä vaiheessa aikaista, koska hankkeiden ja toiminnan raportointi on suurimmalta osin vasta käynnistynyt. Hallintoviranomainen valvoo hankkeiden edistymistä osallistumalla hankkeiden ohjausryhmien kokouksiin käytettävissä olevien resurssien puitteissa, tarkastamalla avustuksen saajan säännöllisesti toimittamat raportit sekä suorittamalla riskiperusteisia tarkastuskäyntejä.

Hallitusohjelman muutokset tai kansainväliset kriisit, kuten Ukrainan tilanne tai itärajan hybridivaikuttaminen voivat tulevaisuudessa vaikuttaa ohjelmaan, mutta nykytoimet huomioivat jo näitä tarpeita.

Operatiivista tukea on kohdennettu turvapaikkamenettelyyn, perhesideperusteisten lupaprosessien käsittelyyn sekä maastapoistamisen ja paluuneuvonnan tukemiseen liittyviin henkilöstökuluihin. Toimenpiteillä on parannettu prosessien tehokkuutta.

Kolmansissa maissa on toteutettu kahta edellä mainittua hanketta; Maahanmuuttoviraston SOIRE hanke kohdistuu Irakiin ja Somaliaan ja Business Finlandin Discover Finland -hankkeen kohdemaita ovat erityisesti Brasilia, Intia ja Vietnam.

Ohjelman toimeenpanon aikana on varmistettu, että eri rahastojen päällekkäisyyksiä ei ole, ja synergiat hyödynnetään. Operatiivisen tuen ja hankkeiden tuloksellisuus paranee koordinoitujen yhteistyön ja jatkuvan seurannan avulla.

Ohjelma on parantanut turvapaikkamenettelyn tehokkuutta, varautuvuutta ja laatua sekä tukenut turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa. Merkittäviä saavutuksia ovat turvapaikkapuhuttelujen tulkkauksen uudistaminen, vastaanottojärjestelmän kapasiteetin parantaminen ja digitaalisten työkalujen kehittäminen. Erityistoimilla on myös vahvistettu haavoittuvassa asemassa olevien tukipalveluita ja kehitetty yhteisölähtöisen kotoutumisen mallia.

Kotouttamista on tehostettu alkuvaiheen tukipalveluilla, kuntien palvelupolkujen kehittämisellä ja ihmiskaupan uhrien sekä maahanmuuttajajanaisten valmennuksilla. Lisäksi on edistetty perheiden hyvinvointia ja maahanmuuttajalasten koulumenestystä. Rasismiin puuttumista ja yhdenvertaisuutta on tuettu koulutuksilla ja työkalujen kehittämisellä.

Paluuyhteistyöhanke Somaliassa ja Irakissa on edistänyt paluiden määrää ja laatua. Hankkeessa on kehitetty paluuneuvontaa ja uudelleenkotoutumista sekä kerätty kohdennettua tietoa EU:n strategioiden tueksi.

Ohjelman toimeenpanossa on korostunut kumppanuusperiaate, ja seurantakomitea on käsitellyt hakujen ja hankkeiden tilannetta.

EU-rahoituksen käytön yhteensovittaminen varmistetaan tiiviillä yhteistyöllä, erityisesti AMIF-, ESR+-, ja RRF-rahoitusten välillä. Koordinaatioryhmät käsittelevät hankkeiden päällekkäisyyksiä ja määrittelevät periaatteellisia eroja rahastojen tavoitteiden välillä. Esimerkiksi RRF-rahoitus keskittyy työ- ja koulutusperusteisiin lupaprosesseihin, kun taas AMIF kattaa laajempia prosesseja, kuten perhesideperusteisia lupia. Koordinaatioryhmät ovat varmistaneet EU-rahoituksen optimaalisen käytön ja synergiat muiden rahastojen välillä.

Uudelleensijoitettuja on ohjelmakaudella raportoitu yhteensä 3322. Tilivuoden aikana Suomeen saapui 1328 kiintiöpakolaista. Näistä 46 % oli afganistanilaisia, viidennes syyrialaisia ja 12 % Kongon demokraattisesta tasavallasta. Loput 16 % olivat 15 eri maan kansalaisia.

Ohjelmaan sisällytetyistä 150 sisäisestä siirrosta noin puolet tehtiin Kreikasta ja viidennes Italiasta. 2/3 siirretyistä oli kansalaisuudeltaan afganistalaisia tai syyrialaisia. Ohjelmapäivityksen jälkeen on raportoitu 84 sisäistä siirtoa.

Viestintä on ollut kattavaa ja perustunut viestintäsuunnitelmaan, sisältäen verkkosivut, koulutuksia ja verkostoitumistilaisuuksia. Näin on varmistettu rahaston toimenpiteiden näkyvyys ja saavutettavuus.

Ohjelman toimeenpanossa on noudatettu perusoikeuksia, tietosuojasäädöksiä ja saavutettavuusvaatimuksia. Mahdollistavat edellytykset täyttyivät läpi tilikauden. Kanteluita tai oikeusloikkauksia ei oikeusasiamieheltä ja yhdenvertaisuusvaltuuteltulta tarkistettujen tietojen mukaan ole ollut.